

MAJDÁN JÁNOS

ELŐSZÓ A MAGYAR BORVIDÉKEK TÉMÁJÚ LAPSZÁMHOZ

■ Egy folyóirat életében mindig nagy vállalkozás az egy adott témára koncentrálni tematikus tömb összeállításával. Egyfelől előny, mivel sokoldalú, sokszínű kéziratok érkeznek a különböző nézőpontokkal bíró szerzőktől. Másrészt hátrány, mert az előre rögzített tematika miatt fennáll a veszély, hogy a tanulmányok írói ismétlik egymás gondolatait, s így az olvasónak unalmassá válnak a szövegek. A fentiek általában igazak, de nem érvényesek a szőlőkkel és borokkal foglalkozó szám esetén, mivel olyan sokszínűek és eltérőek a borvidékek, hogy az egyes esetekben még hasonló háttérrel bírók is a végső termékekben eltérőek. Különösen igaz ez magyar termőegységekre, melyek európai méretekben kicsinyek és közepes nagyságúak.

Magyarország borvidékei: Soproni borvidék, Somlói borvidék, Zalai borvidék, Balaton-felvidéki borvidék, Badacsonyi borvidék, Balatonfüred–Csopaki borvidék, Balatonboglári borvidék, Pannonhalmi borvidék, Móri borvidék, Etyek–Budai borvidék, Neszmélyi borvidék, Tolnai borvidék, Szekszárdi borvidék, Pécsi borvidék, Villányi borvidék, Hajós–Bajai borvidék, Kunsági borvidék, Csongrádi borvidék, Mátrai borvidék, Egri borvidék, Bükki borvidék, Tokaji borvidék

A történelem során létrejött 22 borvidékből álló termőhelyek – elsősorban támogatási és marketingokok miatt – az utóbbi évtizedben 6 nagyobb borrégióba szerveződtek. A lapszámban hétről esik szó részletesebben, és ezen összegzések különböző megközelítésben, de igen tág értelemben mutatják be az adott vidéket.

A szerzők minden ismertetésben törekedtek a 4T elvének betartására, melyhez járulnak az emberi tényező.

A *talaj (a geológia)* fontossága évszázadok óta ismert és nagyon fontos helykiválasztási szempont volt. Bár a korábbi időszakokban nem ismerték az ásványi összetételeket, a talaj szerkezetét, de azt ösztönösen tudták, hogy ezek közvetlenül is befolyásolják a növény tápanyagellátását és ezzel a bor ízét. Az utóbbi évtizedekben nagyon tudatosan és előre térképezett adatok alapján folyik a kevésbé változó geológiai elemek számbavétele, az új táblák kijelölése és a telepítések.

Emberi léptékekkel mérve ugyancsak majdnem állandónak tekinthetők a *domborzati (topográfiai)* viszonyok is, melyek között a lejtőszögek, a tengerszint feletti magasságok és a táblák kitétségei nagyban befolyásolják a napsugárzás hatékonyságát, a vízelvezetéseket.

Az emberiség számontartott történetében többször és radikálisan változott *éghajlat (klíma)* komolyan befolyásolja a hőmérséklet alakulását, a napsütéses órák számát, a csapadék mennyiségét, melyek alapvetően határozzák meg a szőlő érését, a cukorfokát. Bár döntően külső tényezőről van szó, de a figyelembevétele vagy elmulasztása miatt még emberöltőkön belül is emelkedtek fel, illetve tűntek el borvidékek, szőlőfajták.

A borvidékeken belüli *mikroklíma* kisebb-nagyobb parcellák előzőleg jelzett tényezőit időszakosan, esetenként kisebb-nagyobb módon változtatják, melyek ismeretében módosulhat a termelés.

A *talaj, természet, történelem és társadalom mellé* szorosan köthetőek az *emberi tényezők (hagyományok)*, melyek a kezdetben a borászati technológiát, majd a tudatos fajtaválasztással, művelési móddal az egész termelési folyamatot tudták és tudják bizonyos irányokba korrigálni.

Mindezeket összefoglalóan a francia *terroir* szó adja vissza a legpontosabban, melyet hibásan „termőhelyként” fordítanak, holott ez komplexebb annál. A természeti viszonyok melletti humán tényezők sorában feltűnnek a borászok/vincellérek, megjelenik a szakemberek szerepe, a fogyasztók igényei és szokásaik, s ezek együttesen hatnak a szőlőkre és borokra.

A szerzők megpróbálják legjobb tudásuk szerint bemutatni a magyar borvidékeket, melyek külön-külön eltérőek, de egy téren megegyeznek: napszerű gyümölcsöket, kiváló italokat kínálnak mindenkinek.

A szerzők nevében élvezetes barangolást és borral vagy üdítővel teli pohárral történő koccintást kívánok minden kedves olvasónak.